

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DISERTAČNÍ PRÁCI

Autor práce:	Ing. Petra Matlachová, ACCA
Téma práce:	Auditní postupy v podmínkách komerčních pojišťoven
Oponent:	doc. Ing. Eva Vávrová, Ph.D.
Rozsah práce:	167 stran, 19 obrázků a 14 tabulek, 3 přílohy

Posouzení disertační práce je orientováno na její aktuálnost, na stanovené základní a dílčí cíle práce a jejich splnění, na posouzení účelnosti zvoleného postupu a na zhodnocení přínosu práce z hlediska teoretického, didaktického a aplikačního.

Komerční pojišťovnictví je specifické odvětví tržní ekonomiky, které zabezpečuje finanční eliminaci rizik ovlivňujících činnost podnikatelských subjektů i občanů. Činnost komerčních pojišťoven je natolik společensky významná, že je předmětem silné legislativní regulace a podléhá dohledu ze strany České národní banky. Zákon o pojišťovnictví v současném znění přinesl změnu v přístupu dohledu v pojišťovnictví k jednotlivým komerčním pojišťovnám. Audit účetní závěrky se stal důležitým prvkem v rámci postupů a metod řídicího a kontrolního systému komerčních pojišťoven, včetně systému řízení rizik. Požadavky na externího auditora jsou přímo upraveny zákonem o pojišťovnictví a zákon dále stanoví, že dohled může rovněž nařídít mimořádný audit a sám určit osobu auditora.

Aktuálnost práce

Se zřetelem na výše uvedené se problematika auditu finančních výkazů komerčních pojišťoven, řešená v disertační práci, jeví jako nesporně aktuální v současné době i z pohledu budoucího vývoje a změn, ke kterým dojde v evropském pojišťovnictví v nejbližších letech v souvislosti s implementací nového regulatorního režimu na základě direktivy Evropské unie pod názvem Solvency II. Regulatorní koncept se přímo zaměřuje na rostoucí důraz na systémy řízení rizik, na vnitřní kontrolní systémy v komerčních pojišťovnách a na vzrůstající tlak na konkurenceschopnost jednotlivých pojišťovacích společností.

Cíl práce a jeho splnění

Základní cíl disertační práce je formulován podrobně (viz str. 62-65) včetně stanovení několika dílčích cílů práce, jejichž ověření napomáhá k dosažení základního cíle práce. Postup zpracování disertační práce byl zvolen vhodně s jejím správným rozdělením do nosných oblastí zkoumání, které významně reflektují dílčí cíle a jejichž naplnění bylo zárukou dosažení základního cíle celé disertační práce. Cíl práce je tedy možno komplexně považovat za splněný i z pohledu vhodné aplikace vědeckých metod, které autorka použila při zpracování disertace.

Postup zpracování

Postup zpracování je adekvátní cílům disertační práce a stavu dosavadního přístupu k problematice auditních postupů v komerčních pojišťovnách, od něhož je možno se odrazit při rozvíjení dalších teoretických i aplikačních poznatků. V kapitole 3 označené Metodika disertační práce, v subkapitole 3.3 Stanovení postupu disertační práce (srov. str. 65-68), jsou uvedeny a specifikovány metodologické postupy při vypracování disertace včetně vydefinování vzorku zkoumaných pojišťoven/poboček pojišťoven. Z posouzení tohoto aspektu disertační práce vyplývá, že při vypracování disertace značnou úlohu sehrála deskriptivní a komparativní metoda a s nimi spojené metody analýzy, syntézy a explanace. V analytických postupech převažuje tematická analýza postupů ve zkoumaných subjektech, z nich vycházející stanovení kritérií diferencujících jednotlivé zkoumané subjekty a tvorba souboru testů k ověření efektivního fungování implementovaných kontrol. Nutno konstatovat, že využití metodologické postupy vytvořily dostatečnou základnu pro získání zajímavých a teoreticky i aplikačně prakticky využitelných vědomostních a poznatkových výstupů.

Výsledné posouzení disertační práce

Ke shrnutí výsledného posouzení disertační práce uvádím následující:

- ✓ obsahové zaměření se jeví jako aktuální,
- ✓ svým rozsahem je práce dostatečně rozsáhlá ke zvolenému obsahovému zaměření a vymezeným cílům,
- ✓ zformulovaný základní cíl lze považovat za splněný, což je potvrzeno naplněním dílčích cílů a ověřením a vyhodnocením stanovených nosných oblastí,
- ✓ práce prohlubuje poznatky o zkoumané problematice jak v rovině teoretické, tak i aplikační,
- ✓ zvolené metodologické postupy se jeví jako přiměřené k dosažení vymezených cílů,
- ✓ výsledná obsahová i formální podoba disertační práce jednoznačně svědčí o odborné fundovanosti autorky.

Připomínky a poznámky k vybraným problémům

Připomínky k vybraným aspektům disertační práce byly zformulovány v podobě bodů. Některé připomínky a poznámky vyžadují přímo vyjádření disertantky při obhajobě disertační práce.

- ✓ Nesprávné uvedení zákona č. 37/2004 Sb. ve výčtu základních legislativních norem upravujících činnost komerčních pojišťoven v ČR v současnosti (viz str. 13).
- ✓ Nelze vztahovat údaje z ČAP na celý pojistný trh v ČR (viz str. 15).
- ✓ Terminologický problém: Pojišťovny provádějí pasivní zajištění – nemohou je poskytovat (srov. str. 19); dtto je třeba terminologicky odlišovat pojistná odvětví vs. typy pojištění (srov. str. 15).
- ✓ Regulátorem všech finančních sektorů v ČR je Ministerstvo financí ČR, integrovanou dohledovou institucí je ČNB (srov. str. 13).

- ✓ V disertační práci lze nalézt drobné překlepy a formulační nedostatky, které by bylo možno jistě při pečlivější korektuře textu odstranit.
- ✓ Graf na obrázku 7 na str. 52 je chybně vytištěn.
- ✓ Je vhodné zkratky rozepsat při prvním použití v textu a zkratky častěji užívané vypsát do seznamu zkratk (na str. 155), který řadu zkratk v textu se vyskytnuvších pomíjí.
- ✓ Standardně bývá v rámci autoreferátu dis. práce připojen také stručný životopis disertanta a souhrn jeho publikační činnosti, k doložení splnění podmínek požadovaných pro udělení doktorského titulu. V případě předložené disertační práce a autoreferátu toto postrádám.

Naopak považuji za nutné ocenit kvalitu vypracované disertační práce, kdy autorka provedla navržení kombinace kontrolního a substantivního přístupu a navržení samotných testů kontrol a substantivních testů při auditu účetní závěrky pojišťovny z hlediska efektivnosti a navrhla optimální řešení ve vztahu ke kvalitě auditu s ohledem na specifika konkrétních komerčních pojišťoven.

Pro účely obhajoby disertační práce pokládám za nezbytné, aby disertantka zodpověděla položené dotazy a diskutovala následující otázky do diskuse:

- 1) Autorka považuje za významné vymezení specifík účetnictví komerčních pojišťoven s důrazem na rizikové oblasti, které by mohly vést ke zkreslení finančních výkazů. Otázka zní: Do jaké míry vytvářejí specifika účetnictví komerčních pojišťoven možnost významného zkreslení finančních výkazů a jaké související rizikové oblasti můžete identifikovat?
- 2) Zhodnoťte stanovená kritéria vhodná pro odlišení jednotlivých komerčních pojišťoven při doporučení vhodných auditních přístupů a auditních testů. Posuďte významnost a robustnost navržených kritérií (srov. str. 133-136).

Závěr a doporučení

Musím zdůraznit, že předložená disertační práce autorky Ing. Petry Matlachové, ACCA, je nesporným přínosem k dané problematice používání auditních postupů a aplikaci auditních testů při auditu účetní závěrky komerčních pojišťoven, jak vyplývá z předchozích částí tohoto oponentského posudku. Disertační práci pokládám za zdařilou. Splňuje zadané cíle a svým obsahem přináší inovované poznatky, které jsou užitečné pro rozvoj teorie i auditorské praxe. Disertantka prokazuje tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu, dále teoretické znalosti na vysoké úrovni a také schopnost uplatnit je v aplikační praxi.

Protože předložená disertační práce splňuje po odborné i formální stránce všechna normativně daná kritéria standardně kladená na disertační práce v daném oboru, **doporučuji disertační práci k obhajobě** a na základě úspěšného průběhu její obhajoby pak Ing. Petře Matlachové, ACCA, udělení titulu „Ph.D.“ v oboru Řízení a ekonomika podniku, studijního programu 6208V Ekonomika a management.

V Brně dne 17. 10. 2014

doc. Ing. Eva Vávrová, Ph.D.
Ústav financí
Provozně ekonomická fakulta
Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 61300 Brno

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Autorka práce:	Ing. Petra Matlachová, ACCA
Název disertační práce:	Auditní postupy v podmínkách komerčních pojišťoven
Studijní program:	6208V Ekonomika a management
Studijní obor:	Řízení a ekonomika podniku
Vysoká škola:	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, Katedra účetnictví a financí
Školitelka:	doc. Ing. Jindřiška Kouřilová, CSc.
Oponent:	Ing. Petr Hadrava, ACCA, CIA, CISA

Úvod

Audit v komerčních pojišťovnách sám vykonávám již deset let. Šest let jsem se aktivně věnoval externímu auditu v České republice i zahraničí a nyní se téměř 4 roky se zabývám interním auditem v komerční pojišťovně.

V průběhu mé dosavadní praxe jsem vždy vnímal nedostatek odborné literatury týkající se auditu v komerčních pojišťovnách. Velmi jsem proto uvítal zájem a do jisté míry i odvahu autorky si jako téma disertační práce zvolit právě oblast auditu v komerčních pojišťovnách.

Charakteristika posuzované práce

Předložená disertační práce v rozsahu 167 stran má následující strukturu:

1. Abstrakt v českém i anglickém jazyce
2. Úvod
3. Literární přehled
4. Metodika disertační práce
5. Diskuse a výsledky – specifika auditu účetní závěrky pojišťovny s ohledem na specifická auditní rizika a podmínky činnosti pojišťoven
6. Doporučení pro praxi a teorii – stanovení optimálního auditního přístupu při auditu pojišťoven
7. Závěr

Následuje seznam obrázků, tabulek, zkratk, použitých zdrojů a přílohy.

Aktuálnost tématu disertační práce

Téma disertační práce považuji za aktuální zejména vzhledem k neexistenci aktuální a ucelené literatury, která by zpracovávala tematiku externího auditu komerčních pojišťoven.

Ze samotného názvu disertační práce nevyplývá jasně, jakým typem auditu se zabývá, zda externím (auditem účetní závěrky), interním, forezním, atd. Vše je však autorkou vysvětleno ihned v Úvodu na str. 8, kde uvádí: „A právě auditu účetní závěrky v podmínkách komerčních pojišťoven bude věnována tato práce.“

Metoda zpracování disertační práce

Autorka svoji práci rozdělila na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vychází ze stávající zpracované problematiky auditu a pojišťovnictví. Praktická část se věnuje zpracování poznatků a dlouholetých praktických zkušeností autorky v oblasti auditu komerčních pojišťoven, jak ukazuje v Tabulce 1 na str. 67, a to v období 2007 – 2013. Jak počet auditů, tak délka období je velmi slušným základem pro zkoumání a pro dosažení reprezentativních výsledků.

Komentář k formální úpravě disertační práce a její jazykové úrovni

K formální úpravě disertační práce a její jazykové úrovni nemám zásadní připomínky, nicméně pro úplnost uvádím některé z drobných nedostatků, např.:

- kapitola 4.1.2.2, str. 79: „Zejména v životním pojištění zprostředkovatel po určitou ručí za pojistnou smlouvu jím sjednanou.“ nebo např. kapitola 4.1.4.2, str. 91: „Pojišťovny zahrnují CHC do rezerv (jak RBNS tak IBNR) bývá na základě historických zkušeností o vývoji těchto nákladů...“
- kapitola 2.1.1, str. 12: „K 31. srpnu 2012 operovalo na českém trhu 53 pojišťoven se sídlem v České republice nebo sídlících v zemi EU s pobočkou v České republice pojišťoven nebo ze třetího státu s pobočkou v České republice.“
- kapitola 2.4.2.2, str. 55: „...RBNS rezerva je pravidelně aktualizována a to osobou, které má dostatečné znalosti...“, apod.

Komentář k obsahu disertační práce

- V textu disertační práce se objevuje určitá nekonzistentnost v oblasti výpočtu materiality. V kapitole 2.3.3.2, str. 33 autorka uvádí: „Na základě mých zkušeností z praxe doporučuji pro výpočet z čisté základny používat 2 – 10 %, pro hrubou základnu 0,5 – 2 %. V kapitole 2.4.2.4, str. 57 je však uvedeno: „Jelikož jsou celková aktiva hrubou základnou, měla by se stanovená materialita dle mého názoru pohybovat od 0,5 do 3,0 %. Z mého pohledu není tato nekonzistentnost v žádném případě zásadní, protože rozhodující je vždy profesionální úsudek auditora.“
- Kontroly v kapitole 2.3.3.3, str. 36 mohou být prováděny i v jiných intervalech, než ročně/čtvrtletně/měsíčně/týdně/denně/několikrát za den. Domnívám se, že autorka měla na mysli použití tohoto členění pro stanovení velikosti vybraného vzorku pro účely testování.

- Jeden z důležitých předpokladů správného provedení auditu je správný výběr vzorku pro testování. Metody výběru vzorku ani doporučená velikost vzorku není v disertační práci detailněji rozpracována, i když by to bylo přínosné.
- V kapitole 2.3.3.4, str. 39 je uveden Obrázek 5 Rozhodovací proces – substantivní testování. Pokud bylo záměrem autorky použít vývojový diagram, pak nejsou v diagramu správně použity tvary objektů všeobecně používané ve vývojových diagramech. Není rovněž zřejmé, jak se má postupovat v případě, kdy je odpověď na otázku: „Bylo identifikováno riziko podvodu?“ záporná.
- V kapitole 2.4.2.1, str. 53 je uvedeno: „Podstatou investičního životního pojištění je kombinace pojistného produktu s produktem spořicí.“ Použití pojmu „spoření“ nepovažuji v souvislosti s investičním životním pojištěním za šťastný. Pojem spoření totiž obecně vyvolává představu o relativně bezpečném způsobu uložení a zhodnocení peněz. Toto však není něco, co může investiční životní pojištění zajistit. Pojem spoření by se v souvislosti s investičním životním pojištěním neměl používat, protože může být zavádějící a vyvolat mylná očekávání.
- V kapitole 4.1.4.2, str. 90 jsou uvedeny dvě kontroly, označené: „(K35)“. Není zřejmé, zda se jedná o úmysl nebo zda se jedná o překlep.
- V kapitole 4.2.1.1, str. 103 je uvedeno: „Cílem této kapitoly je vytvořit soubor substantivních testů, kterými lze identifikovaná inherentní rizika eliminovat.“ Podle mého názoru nelze samotným testem eliminovat jakákoli rizika.
- V kapitole 5.1.3.1, str. 143 je uvedeno, že kontroly označené Poznámkou č. 1 jsou automatické kontroly zabudované v systému. V praxi se ukazuje, že ne vždy jsou tyto kontroly automatické. Toto zjednodušení je akceptovatelné, neboť není možné se zabývat všemi variantami, které mohou v praxi nastat.

Připomínky uvedené výše nepovažuji za zásadní. Obsah disertační práce svědčí o hluboké znalosti autorky v oblasti externího auditu pojišťoven a její zpracování považuji za velmi přínosné.

Splnění cílů disertační práce

Hlavním cílem disertační práce bylo vyhodnocení jednotlivých auditních přístupů z hlediska efektivnosti a návržení optimálního řešení ve vztahu ke kvalitě s ohledem na specifika v dané pojišťovně.

Podle mého názoru byl cíl disertační práce splněn, a to vymezením specifík účetnictví komerčních pojišťoven, vymezením možných auditních přístupů a testů pro ověření jednotlivých účetních zůstatků a zkoumáním možnosti, rozsahu a přínosu zapojení pojistných matematiků, IT specialistů a dalších specialistů dle specifických podmínek v dané pojišťovně. Autorka nabídla doporučení konkrétního auditního postupu, auditních testů, pro různé typy pojišťoven.

Závěr

Podle mého názoru je práce kvalitní a přínosná a vyplňuje mezeru, která existovala v literatuře týkající se problematiky auditu účetní závěrky pojišťoven. Neexistence literatury pokrývající audit v komerčních pojišťovnách má určitě svůj důvod a pravděpodobně potvrzuje, o jak komplexní téma se jedná.

Mé zkušenosti z praxe potvrzují závěr autorky disertační práce v kapitole 5.2, str. 148, že neexistuje jeden ideální auditní přístup, ale je potřeba ho volit v závislosti na specifických podmínkách pojišťovny. Obdobný závěr je uveden v kapitole 6.2, str. 152: „Kritériem výběru optimálního auditního přístupu, resp. auditních testů, je důsledné zhodnocení konkrétních podmínek dané pojišťovny, na základě kterého auditor zvolí optimální auditní přístup, resp. auditní testy, k ověření jednotlivých zůstatků finančních výkazů.“

Závěr, který autorka zformulovala, je vysoce přínosný pro oblast auditu do budoucna. Autorka jinými slovy říká, že standardizované auditní programy nejsou všemocné a nejdou slepě použít pro audit jakékoli pojišťovny. Při každém auditu se musí provádět takové auditní procedury, které mají význam právě pro danou pojišťovnu.

Autorka v předložené disertační práci prokázala schopnost samostatně zvládnout dané téma. Její doktorská práce představuje originální zpracování aktuálního tématu.

DISERTAČNÍ PRÁCI DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.

Otázky k obhajobě

1. V kapitole 2 na str. 11 je uvedeno: „Jedním ze základních požadavků na auditora tedy je, aby byl na svém auditním klientovi nezávislý.“ Stejně tak je to zmíněno v kapitole 2.3.2, str. 25: „V tomto kontextu je tedy na místě zdůraznit důležitost nezávislosti auditora – auditor by si měl udržovat svou nezávislost...“ Je možné zajistit skutečnou nezávislost v okamžiku, kdy auditor provádí auditní činnost za úplatu, a to v období vysoké konkurence mezi firmami nabízejícími auditorské služby?
2. Je externí audit podstupován auditovanými subjekty pouze z legislativní povinnosti, nebo jsou externí auditoři schopni zajistit přidanou hodnotu pro auditovanou společnost? Pokud ano, uveďte příklad z praxe.
3. V současné době je velice aktuálním tématem způsob prodeje investičního životního pojištění. Jakým způsobem, pokud vůbec, se externí auditoři zajímají o to, zda jsou pojistné produkty správně klientům vysvětlovány, a zda nabízený/koupený produkt odpovídá skutečně potřebám klienta; tedy, že je dodržován tzv. „Needs Based Selling Principle“ a že výběr produktu zprostředkovatelem není nadměrně ovlivněn výší provize, kterou zprostředkovatel za prodej konkrétního produktu získá? Neakceptovatelné postupy zprostředkovatelů mohou vést k soudním sporům, pokutám od regulátora, poškození dobrého jména společnosti, což může mít větší či menší dopady do finančních výkazů pojišťoven.
4. Popište metodiku výběru vzorků pro auditní testování. Jak externí auditor postupuje v případě, že v průběhu testování narazí ve vybraném vzorku na nedostatky v kontrolním mechanismu?

V Praze dne 17. 10.2014

Ing. Petr Hadrava, ACCA, CIA, CISA

Posudek na doktorskou disertační práci Ing. Petry Matlachové, ACCA na téma „Auditivní postupy v podmínkách komerčních pojišťoven“ zpracované na EF, katedře účetnictví a financí, JU v Českých Budějovicích

---

Aktuálnost tématu doktorské disertační práce

Komerční pojišťovnictví reprezentuje nejen velmi specifickou, ale rovněž velmi citlivou oblast činnosti, která patří do sféry zvýšeného veřejného zájmu. Je tomu tak proto, že dobré (v horším případě špatné) výsledky dopadají na velkou množinu klientů, ať již jsou právníckými či fyzickými osobami. Je proto nezbytně nutné tuto oblast činnosti dostatečně a důsledně regulovat jak po stránce obchodně – právní, tak po stránce účetního výkaznictví. Účetní výkazy by měly poskytovat pravdivý a věrný obraz o finanční výkonnosti dané pojišťovny a včas upozorňovat na nadměrná rizika vyplývající z jejích aktivit. Proto má externí audit ve specifickém prostředí pojistného trhu své zcela nezastupitelné místo.

Zvolené téma doktorské disertační práce Ing. Petry Matlachové, ACCA je velice aktuální. Je jen zásluhou doktorandky, že se s takovým nasazením pustila do oblasti, která vyžaduje kromě znalostí v oblasti obecného auditu i specifické zkušenosti a odborné znalosti v oblasti účetního výkaznictví komerčních pojišťoven a pojistné matematiky. Protože je dané téma v odborné literatuře dosud málo publikované, hodnotím výběr tématu disertační práce za mimořádně přínosný.

Cíle práce, hypotéza, metody zkoumání

Hlavní cíl disertační práce je formulován na str. 9 „vyhodnocení jednotlivých auditních přístupů z hlediska efektivnosti a navržení optimálního řešení ve vztahu ke kvalitě s ohledem na specifika v dané pojišťovně“. Pro dosažení tohoto základního cíle disertační práce stanovila doktorandka (na str. 62) dílčí cíle práce:

- „Vymezení specifík účetnictví komerčních pojišťoven a to s důrazem na rizikové oblasti, které by mohly vést k významnému zkreslení finančních výkazů.
- Vymezení možných auditních přístupů a testů pro ověření jednotlivých účetních zůstatků neživotního pojištění.
- Možnosti, rozsah a přínos zapojení pojistných matematiků, IT specialistů a dalších specialistů dle specifických podmínek v dané pojišťovně.“

Na základě hlavního cíle práce a dílčích cílů autorka stanovila čtyři nosné oblasti zkoumání, které významně reflektují dílčí cíle a určují úspěšnost dosažených výsledků (str. 62).

Mám-li z tohoto hlediska zhodnotit disertační práci, pak musím jednoznačně konstatovat, že stanovených cílů bylo plně dosaženo. Práce je vhodně strukturovaná, jednotlivé kapitoly jsou přiměřeně vyvážené, téma každé dílčí problematiky je zpracováno do odpovídající hloubky, jež dovoluje uchopit podstatu problému. Práci činí přehlednou její rozčlenění na dvě části, z nichž první představuje teoretická východiska práce, zatímco druhá se věnuje popisům jednotlivých procesů v komerčních pojišťovnách, identifikaci hlavních inherentních rizik a jejich testování.

Práce s literaturou, analytický aparát

Přehled literatury v seznamu literatury je dostačující. Doktorandka pracuje s literaturou na dobré úrovni a to především v části obecných východisek práce. V této části autorka vhodně využívá přímých citací, parafrázování včetně odkazů na literaturu. Druhá část disertační práce je protkána vlastními úvahami a vlastními zkušenostmi z výkonu auditorské profese.

Rozsah předložené disertační práce

Rozsah doktorské práce je 152 stran textu, který obsahuje i grafy a tabulky, dále seznam literatury a 3 přílohy.

Obsahová struktura doktorské disertační práce

Teoretická část práce zahrnuje kapitoly „Literární přehled“ a „Metodika disertační práce“. Autorka se v této části věnuje vymezení specifík účetnictví komerčních pojišťoven s důrazem na rizikové oblasti, které by mohly vést k významnému zkreslení účetních výkazů, historickým vývojem pojišťovnictví, legislativní úpravou, výkladem základních pojmů z daného odvětví a porovnáním účetních výkazů komerčních pojišťoven ve vazbě na účetní výkazy podnikatelských subjektů. V kapitole „Metodika disertační práce“ jsou uvedeny specifické metodologické postupy, které je možné v rámci provádění auditu použít.

V aplikační části práce doktorandka definuje rizika spojená s jednotlivými procesy v komerční pojišťovně (předepsané hrubé pojistné, pořizovací náklady na pojistné smlouvy, finanční umístění, pojistné technické rezervy, zajištění), která by měla být v rámci auditivních postupů podrobena kontrole. V následující kapitole „Substantivní testování“ dodržela autorka stejnou strukturu procesů jako v úvodu aplikační části. Pro jednotlivé procesy je v této části práce vytvořen soubor testů (substantivně analytických či testů detailních), které mohou být použity v rámci externího auditu včetně doporučení o vhodnosti daného testu v konkrétních podmínkách. Tuto část disertační práce hodnotím z didaktického pohledu za velice dobře zvládnutou. Autorka dodržela stejnou strukturu kapitoly, která pomáhá čtenáři v orientaci v textu, kapitola je vhodně doplněna řadou názorných příkladů, tabulek a schémat. V poslední kapitole práce autorka stanovuje možná kritéria, podle kterých se mohou rozdělit pojišťovny na ty, pro které je vhodnější uplatnit kontrolní přístup při ověřování účetní závěrky, a na ty, pro které je vhodnější aplikovat při provádění externího auditu pouze substantivní přístup.

Prokázání schopností aplikace vědeckých poznatků a možnosti aplikace v praxi

Autorka zpracovala zadané téma s velkou odbornou erudicí. Přehledně vyzdvihla hlavní rizikové oblasti provádění externího auditu komerční pojišťovny a ukázala cesty jak tato rizika posoudit a vyhodnotit.

Výsledky a přínosy dizertační práce

- Předložená doktorská disertační práce představuje ucelené dílo, které je svým zaměřením velmi aktuální.
- Doktorská práce je dostatečně rozsáhlá ke zvolenému tématu a vymezeným cílům.
- Stanovený hlavní cíl práce včetně cílů podpůrných autorka splnila.
- Obsahová podoba disertační práce jednoznačně svědčí o vysoké odbornosti autora.
- Práce v teoretické rovině vymezuje použitelné auditní přístupy provádění externího auditu komerčních pojišťoven a otevírá prostor pro další teoretické výzkumy v této oblasti.
- Disertační práce je využitelná v praxi při provádění konkrétního auditu účetní závěrky komerční pojišťovny.
- Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací.
- Podle mých poznatků není práce obdobného obsahu v současné době publikovaná.

Otázky k obhajobě

1. Vysvětlíte, jaký je rozdíl mezi finančními výkazy a účetními výkazy.
2. Mohou se stát regresy nástrojem pro ovlivňování výsledku hospodaření?
3. Vyhláška i České účetní standardy pro pojišťovny definují odložené pořizovací náklady na pojistné smlouvy (§19 odst. 7 vyhl.) i metodu časového rozlišování (§30 vyhl.) pouze obecně. Z čeho je tedy možné dovodit aktivaci a časové rozlišení pořizovacích nákladů v praxi? Je možné pomocí této položky ovlivňovat vykázaný výsledek hospodaření běžného roku?
4. Jak je dodržována v komerčních pojišťovnách obecná zásada opatrnosti při oceňování finančního umístění ke konci rozvahového dne?
5. Přestože cílem disertační práce nebylo posuzovat současně platnou legislativu upravující výkaznictví komerčních pojišťoven, pokuste se zhodnotit kvalitu legislativy sledovaných oblastí (předepsané hrubé pojistné, finanční umístění, pojistné technické rezervy, zajištění) ve vazbě na provádění externího auditu.

Výsledné hodnocení a závěr

Disertační práci Ing. Petry Matlachové, ACCA považuji celkově za velice zdařilou. V disertační práci je pracovní postup důsledně veden ke splnění vytýčených cílů a úkoly jsou řešeny komplexním a tvůrčím přístupem v souladu s aktuálními potřebami praxe.

Z výše uvedeného doporučuji předloženou práci k velké obhajobě před příslušnou komisí. Po úspěšné obhajobě doktorské disertační práce doporučuji udělit Ing. Petře Matlachové, ACCA vědecko-akademickou hodnost Ph.D.

V Praze 16. 9. 2014

doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.
Katedra finančního a manažerské účetnictví
ŠKODA AUTO Vysoká škola
Mladá Boleslav